

Phóng Sự

Thiên Hùng Ca Dựng Một Ngọn cờ

Huỳnh Văn Phú, K19

Những người lính TQLC đã đánh bật Cộng quân ra khỏi Quảng Trị vào lúc 12 giờ trưa ngày 16/9/1972, đánh dấu ngày vùng đất thân yêu này trở về lại với miền Nam tự do. Thành phố Quảng Trị đã từng bị mất vào tay quân CSBV trong mùa Hè Đỏ Lửa 1972, nay đã được các chiến sĩ VNCH tái chiếm trong một trận đánh đẫm máu, nhưng hào hùng mang tính chất lịch sử trong quân sử Việt Nam.

Nếu người chiến binh TQLC Hoa Kỳ hãnh diện vì những chiến thắng mà họ đã đạt được trong quá khứ tại Belleau Wood, Iwo Jima, Inchon... thì hiện tại, bất cứ người lính TQLC Việt Nam nào của chúng ta cũng đều có quyền hãnh diện khi tạo được một chiến thắng vàng son nhất, lẫy lừng nhất ở Quảng Trị ngày 16-9-72 vừa qua.

Chiến thắng của TQLC tại thành phố này vĩ đại quá, vượt hoàn toàn tầm mức của những chiến thắng từ trước đến nay tại chiến trường miền Nam Việt Nam. Chắc chắn không có một ngòi bút nào dù tinh tường và tài ba đến đâu có thể lột tả hết những vẻ vang của chiến trận này. TQLC đã chiến đấu dũng cảm, phi thường với sức chịu đựng gian khổ vô bờ bến trong

một hoàn cảnh vô cùng đặc biệt để hoàn thành mục tiêu to lớn của Quân Đội, của Quốc Gia và có lẽ của cả thế Giới Tự Do nữa: Chiếm hoàn toàn thị xã Quảng Trị vào lúc 12 giờ ngày 16-9-1972.

Với chiến thắng đó, người lính TQLC của miền Nam đã khiến cho tướng Võ Nguyên Giáp phải bật khóc và những huyền thoại bao quanh ông ta đã tan thành mây thành khói. Bây giờ, ông là một bại tướng còn thê thảm hơn bại tướng De Castries của Pháp quốc ngày nào ở chiến trường Điện Biên Phủ. Nhưng nhắc đến điều ấy làm gì ở đây cho tôn giấy mực, chỉ biết rằng canh bạc cuối cùng của Hà Nội vung ra trên chiếu đã cháy, cháy tan ra tro bụi như những xóm làng, nhà cửa của dân chúng Quảng Trị: Năm Sư Đoàn chính quy CSBV đã bị TQLC đánh tan.

Đây là một trận chiến làm thay đổi hẳn bản chất chiến tranh Việt Nam đã kéo dài quá lâu trên phần đất khốn khổ này. Chiến trường rộng quá, oai hùng quá và có nhiều chi tiết qua, cần phải có nhiều cây bút mới có thể ghi lại hết được. Người viết chỉ với cố gắng cá nhân ghi lại một cách tóm lược những nét hào hùng của các đơn vị TQLC đã tham dự trận đánh để kịp lên khuôn số báo 1-10-72.

1. Chiếc Bánh Trung Thu Xẻ Đôi.

Cổ thành Đình Công Tráng Quảng Trị được xây dựng từ thế kỷ 19. Có lẽ khi xây thành này, các kiến trúc sư của nhà Nguyễn đã nghĩ đến hình ảnh một cái bánh Trung Thu vuông vức. Tuy nhiên, những người lính TQLC khi tiến đánh chiếm chiếc bánh Trung Thu này chưa hề nếm qua mùi vị của mùa bánh Trung Thu năm nay.

Kể từ ngày tiếp nhận khu vực hoạt động chung quanh thị xã Quảng Trị do Sư Đoàn Nhảy Dù bàn giao lại, Lữ Đoàn 258 TQLC của đại bàng Đồ Sơn (Đại Tá Ngô Văn Định, Lữ Đoàn Trưởng Lữ Đoàn 258 TQLC, đã tiến đánh gay go, chiếm từng tấc đất trên một chiến trường kinh khiếp nhất. Ba mặt tấn kích, từ ngã ba Long Hưng tiến lên theo hướng Đông Bắc, từ bệnh viện Quảng Trị đến “Vòng Đai Xanh”, và từ phía Bắc từ nhà thờ Tri Bưu sang đường Lê Văn Duyệt đến sát Cổ Thành. Chiến trường kéo dài giữa những cơn mưa pháo ngất trời suốt ngày đêm của địch cho đến ngày 9-9-72, giai đoạn “dứt điểm” bắt đầu cho một chiến thắng vinh quang trong quân sự TQLC được hoàn tất bảy ngày sau đó.

Đại Bàng Lạng Sơn (Tướng Bùi Thế Lân, Tư Lệnh TQLC) ra lệnh cho Đồ Sơn và Bắc Ninh (Đại Tá Nguyễn Năng Bảo, Lữ Đoàn Trưởng Lữ Đoàn 147 TQLC) phải “tapi” trong trận đánh này. Thế là chiếc bánh Trung Thu (Cổ Thành Quảng Trị) được xẻ làm đôi. Nửa phía Nam của chiếc bánh thuộc Lữ Đoàn 258 TQLC với các Tiểu Đoàn 1, Tiểu Đoàn 2, và Tiểu Đoàn TQLC chịu trách nhiệm. Còn nửa phía Bắc thuộc Lữ Đoàn 147 TQLC với các Tiểu Đoàn 3, Tiểu Đoàn 7, và Tiểu Đoàn 8/TQLC. Nỗ lực chính để tiến đánh “biểu tượng lịch sử và chính trị” này là Tiểu Đoàn 6 TQLC ở phía Nam và Tiểu Đoàn 3 TQLC ở phía Bắc.

2. Một Cuộc Thăm Dò.

Lữ Đoàn 258 TQLC quyết định tung Tiểu Đoàn 6 TQLC của Thái Dương (Trung Tá Đỗ Hữu Tùng, Tiểu Đoàn Trưởng

TD6 TQLC) làm nỗ lực chính để thanh toán nửa Cổ Thành phía Nam. Chỉ có nửa cái bánh thôi, nhưng bánh dai quá, dai như người đàn bà góa bụa lâu ngày. Bánh có đủ loại vũ khí AK, CKC, B40, B41, đại pháo 130 ly, 82 ly không giạt, hỏa tiễn và cả xe tăng yểm trợ.

Thái Dương ngồi trong hầm chỉ huy sát trụ sở xã Hải Trí, sau nhiều đêm thức trắng, tính toán kế hoạch quyết ăn cái bánh cho kịp mùa Trung Thu này. Nhất định phải thăm dò xem trong ruột bánh còn có những gì nữa. Nghĩ là làm ngay. Đêm 23-8, một toán sáu người do chàng ca sĩ tân cổ giao duyên Tôn Tấn (Trung Sĩ Trịnh Thành Tấn) chỉ huy được Thái Dương giao nhiệm vụ thám sát góc Đông Nam Cổ Thành. Thái Dương đi một đường dạo dò Tôn Tấn:

- Thám sát thôi, không được nổ súng nghe. Nhớ chưa? Tôi nhắc lại đây chỉ là một cuộc thám sát thăm dò tình hình địch chứ không phải là cuộc đột kích tiêu diệt địch.

- Dạ, tôi nhớ kỹ rồi.

Tôn Tấn dạ một tiếng và ra đi. Tôn Tấn không cười trâu, không biết phép tàng hình nhưng toán thám sát của Tôn Tấn nhanh hơn những con sóc, ẩn hiện như những bóng ma, len lỏi qua những ổ chốt của địch, vượt rào, chui kềm gai. Đến 21 giờ đêm thì Tôn Tấn dẫn toán thám sát trở về an toàn và báo cáo:

- Tại góc Đông Nam Cổ Thành có hai cách vào. Một cách thì chui lỗ chó, lỗ chó này do bom đục từ trước. Cách khác thì leo lên Cổ Thành đã bị sụp một mảng lớn cách lỗ chó khoảng 20 thước. Tụi nó ngồi trong hầm, thấp đèn nói chuyện suốt đêm. Chúng gác kíp, đổi vào giờ lẻ và đi dưới giao thông hào.

Thái Dương ngồi nghe im lặng, lông mày nhíu lại. Đầu giãy mới nhợ là đây. Được rồi, cứ để đó. Tất cả trông cậy vào mình ta. Mười năm có mặt trên khắp chiến trường, bây giờ là giây phút quyết định. Trước hết, ta phải thanh toán cho xong cái “vành đai xanh” cái đã. Tài, Đại Đội Trưởng Đại Đội 4 xung phong nhận lãnh nhiệm vụ này. Tài “ủi bãi” từ trường

Nguyễn Hoàng xuống phía Nam rồi ngược lên phía Bắc hoàn tất công tác lệ làng. Tài được coi như “công và thủ” vững vàng nhất. Xong rồi, bám chặt ở đó, “clear” vòng ngoài cho sạch cái đã. Sau đó, lại còn phải đặt chốt ở MACV nữa mới chắc ăn.

3. Lập Một Cầu Cầu.

Kế hoạch dứt điểm Cổ Thành Quảng Trị bắt đầu từ 6 giờ sáng ngày 9-9-72. “Song Cửu” mà, hai con số 9 thì nhất định phải tốt thôi. Chàng Hương Giang (Thiếu Tá Nguyễn Đăng Hòa, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 1 TQLC) của đơn vị Quái Điều xua quân ủi từ bệnh Viện Quảng Trị lên chiếm Ty Cảnh Sát Quốc Gia. Chốt địch tử thủ ở đây cứng ngắc, cứng hơn sắt, tử nhiều ngày qua đã gây khó khăn không ít cho Mãnh Hồ ở thời gian trước. Nhưng bây giờ sắt gặp phải kim cương cứng nhất trần gian, chốt đành phải bung ra. Quái Điều nuốt trọn Ty Cảnh sát Quốc Gia trong khi Trâu Điền (Tiểu Đoàn 2 TQLC) vung cặp sừng nhọn hoắt nhảy vào “vòng đai xanh” thay thế cho “Đồ Sơn con” (Đại Úy Định, Đại Đội Trưởng/Đại Đội 3/ Tiểu Đoàn 6 TQLC) để từ đó húc vào nhà thờ lớn Quảng Trị và trường Trung Học Phước Môn Teresa. Dấu vết câu chuyện tình “Love Story” bây giờ chỉ còn lại ngôi nhà lầu hai tầng đổ nát.

Liễn và Thọ ủi khu vực này nhanh quá, tuyệt vời quá! Khi Trâu Điền nổi điên lên thì phải biết, đất đá cũng không còn. 15 chiếc xe tăng T.54 ở làng Thanh Lê kia mà còn chưa thấm vào đâu sá chi cái lũ chốt chết đói này. Sau khi giao “vòng đai xanh” cho Trâu Điền, “Đồ Sơn con” nhận lãnh một nhiệm vụ vô cùng quan trọng: Xâm nhập và đánh chiếm Cổ Thành. Một là ta còn sống, bắt cái mai bạc chuyển này, Đệ Ngũ Bảo Quốc có rồi. Hai là ta nằm xuống, cũng là cố thiếu tá nhưng cái màn gấn lon trong tư thế nằm đó, ta chẳng bao giờ ham. Nhất định ta phải hoàn thành nhiệm vụ về vang. Đồ Sơn con cương quyết như thế.

Đêm 9-9-72, toán thiết lập cầu cầu tại góc Đông Nam Cổ

Thành là sáu quân nhân thuộc Đại Đội 4/ Tiểu Đoàn 6 gồm các anh: Trung Sĩ Trình, Binh Nhất Tãi, các Binh Nhì Sơn, Tâm, Châu, và Chương. Trình chỉ huy toán này. Trung Sĩ mà, một hạ sĩ quan bảnh nhất của Đại Đội 4. Chỉ có sáu người thôi. Sáu người đi tiên phong cho một chiến thắng lịch sử. Chiếc máy C.25 mang theo được cho vào hệ thống của Đại Đội do Đò Sơn Con chỉ huy luôn.

Con bão Flossie còn dai dẳng và làm trời tối nhanh hơn. Dưới hào, sát bờ tường Cổ Thành, nước dâng cao. Toán thiết lập đầu cầu bò đi như những con

rắn. Đêm đen quá, chả trông thấy gì hết. Không thấy càn tốt, cứ bò, bò nghiêng, bò ngửa và bò sấp. Hào nước đen ngòm ở trước mặt, góc Cổ Thành lờ mờ trong bóng đêm. Lặn hay lội qua? Trình lưỡng lự một giây. Thôi, lặn cho chắc ăn. Trình mừng thầm trong bụng. Lỡ chớ đây rồi. Ở phía sau, cách đó 50 mét, hai trung đội của Đại Đội 3 đã sẵn sàng. Thật lạ, Trình chui đầu tiên vào lỗ chớ ở góc thành. Lần lượt năm người kia trong toán của Trình cũng chui vào theo. Trong vòng 20 giây, hàng loạt AK và B.40 nổ âm âm. Trình và Tãi chết ngay tại giao thông hào khi vừa lọt vào phía trong nội thành. Binh Nhì Châu và Chương bị thương, chỉ còn Binh Nhì Sơn và Tâm. Sơn chụp chiếc máy C.25 báo cáo về cho Đò Sơn con:

- Vào được rồi nhưng hai chết, hai bị thương.
- Bám chặt, sẽ tiếp tay ngay.

Trình và Tãi bị Việt Cộng lôi xác kéo vào trong. ĐM, chúng

mày muốn cái gì, chơi cha hay sao mà kéo xác bạn bè ta? Sơn chửi thảm một câu và bình tĩnh giữ chặt lỗ chó. Sơn thấy thời gian chờ đợi tiếp viện thật dài. Súng địch nổ sát bên tai nghe như óc. Sống chết có số, Sơn quyết bám chặt lỗ chó như con hào bám cứng chân đê. Tao mà bám ở đây, bạn bè tao lên xong thì bọn mày chết hết. Sơn thì thảm một mình.

4. Một Láng Cuối Cùng.

Ở phía sau, từ khi nghe Binh Nhì Sơn báo cáo, Đồ Sơn con xua gấp hai chàng Thiếu Úy Khen và Đạo dẫn hai trung đội vượt qua hào nước tiến vào lỗ chó và leo qua bờ thành. Địch phản ứng dữ dội. Bao nhiêu hỏa lực chúng đều dồn về mặt này. Bất chấp, Thần Ứng (danh hiệu của Tiểu Đoàn 6) điên người lên rồi, Đạo và Khen dẫn quân xâm nhập vào trong nội thành. Bắc quân đâu có ngờ rằng đánh đêm cũng là “nghê” của chàng, những chàng Cọp Biển gan lì trong những người lính gan lì trên thế giới. Trận đánh hãi hùng nhất, kinh khiếp nhất xảy ra trong đêm từ 20 giờ 30 đến 7 giờ sáng hôm sau giữa Cộng quân và hai trung đội của Tiểu Đoàn 6 TQLC. Thiếu Úy Khen đã bị thương cùng chín người khác và chín người hy sinh. Đó là cái giá mà Đại Đội 3/ Tiểu Đoàn 6 TQLC phải trả trong đêm 9-9 để đòi lấy 100 thước vuông đất tại góc Đông Nam Cổ Thành.

Đất đắt giá quá, đất được cấu tạo bởi xương máu của các anh chiến sĩ Thần Ứng dũng cảm. Đất ở đây quý hơn đất trên cung trăng. Còn lại một trung đội bám chặt ở đó, có Trời xuống gọi cũng không nhả ra sá gì lựu đạn, đại pháo 130 ly và CKC bắn tia. Ai ở đâu ở đó, không thể nào tải thương được. Tải thương làm sao được ở giờ phút ấy. Thái Dương tuy có đau lòng nhưng vẫn phải quyết định tàn nhẫn hơn. Đêm 10-9, toàn bộ Đại Đội phải vào theo. Xâm nhập theo vết dầu loang và theo cái lối “đeo kính râm” (đánh đêm).

Thái Dương và Sông Hương theo dõi từng giây phút một các đứa con trong trận đánh đê đời này. Lâu lắm rồi, chàng ta

không tài nào ngủ được, bây giờ tựa lưng vào hầm thở phào một phát. Coi như xong được 60% công tác.

- “Đẻo từng hồ một nghe. Chạm chốt nào thì đẻo ngay chốt đó. Đẻo hết.

Sông Hương nói máy, mặt lạnh như tiền. Chốt gan lì quá, chỉ có ba thước thôi. Ba thước thì đẻo theo ba thước, một thước thì đẻo bằng lưỡi lê. Quy luật đã quá rõ ràng. Đánh xong trận này để lừng danh một thua.

Đêm 13-9, Tái điều động Đại Đội 4 tiếp tục xâm nhập vào được hết trong Cổ Thành. Thái Dương thở ra một hơi dài nhưng rồi khựng lại, chỉ thở được có nửa hơi thôi. Công Nam và công Tây của Cổ Thành còn sờ sờ ra đó, chưa thanh toán xong thì chưa thể nào thở thoải mái được. Láng bạc cuối cùng được tung ra. Ngày 14-9, Thái Dương tung Đại Đội của Trung Ủy Đức đánh công chính Nam Cổ Thành. Trước đó, Liễu của Trâu Điền cũng đã đánh bật được chốt ra khỏi trường Phước Môn Teresa rồi. Sùng Trâu điền mài kỹ quá nên Cộng quân đành đội nón cối từ già mái trường đi về ngủ với Bác và Đảng của chúng. Thế là bên hông trái đỡ lo, suốt ngày 14-9, Đại Đội 2 đã diệt lần diệt mòn các toán chốt địch để tiến lên cửa Nam.

- “Đem mụ đàn bà góa (chiến xa M.48) thổi ngay vào cái hầm kia.

Một người lính Thần Ưng bật cười khan. ĐM, đàn bà góa dài hay thật. Đái đầu cháy đỏ. Đái bằng máy điện tử mà không “khai”, không chính xác sao được. Rồi M.113 phun lửa tiếp tục nhào lên. Cả bờ thành phía Nam khói lửa ngất trời. Đến 16:15 trong ngày, một trung đội của Đại Đội 2 đã bám xong bờ phía Nam, diệt từng hầm, từng hồ một. Suốt đêm hôm ấy, Đại Đội 2 đã chiếm trọn góc Tây Nam Cổ Thành.

5. Khi Sơn Dương Trở Về Mái Nhà Xưa.

Mặt trận ở phía Nam Cổ Thành thế là coi như đã xong được 80% rồi. Đại Bàng Đồ Sơn của Lữ Đoàn 258 TQLC chỉ mừng thầm trong bụng thôi. Mặc dù không nói ra nhưng ông đã nắm

chắc phần thắng trong tay. Ngược lại, bên Lữ Đoàn 147 TQLC hai Đại Bàng Bắc Ninh và Phúc Yên (Trung Tá Nguyễn Xuân Phúc, Lữ Đoàn Phó) lòng nóng như lửa đốt. Nóng nhất vẫn là anh Năm Robert Lửa (biệt danh của Tr/Tá Phúc). Mà không nóng sao được đâu rằng ông đánh giặc rất “phong thái”. Vừa đánh giặc vừa uống la ve mà, lại vừa ngâm thơ nữa.

- ”Say sưa nghĩ cũng hư đời. Hư thời hư vậy, say thì cứ say.”

Chương Thiện (Thiếu Tá Cảnh, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 3 TQLC) và Kiến Hòa (Thiếu Tá Kim, Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 7 TQLC) cũng nôn nao không kém. Mẹ kiếp, bánh Trung Thu gì mà phía Nam là hai cái “trứng vịt”, còn phía Bắc thì trơ ra “khúc lạp xương”, khó nuốt quá đi thôi. Robert Lửa còn khô hài đen một phùa trước khi Bắc Ninh xua Tiểu Đoàn 3 và Tiểu Đoàn 7 thanh toán vùng đất đã định. Chương Thiện tuy còn mới nhưng rất ngon lành. Làm nỗ lực chính chiếm nửa cái bánh Trung Thu ở phía Bắc mà không ngon lành sao được. Chương Thiện quyết sống mái phen này. Thạch Sanh, Sơn Dương và Nhân nên chọn thằng nào để dứt điểm đây? Chương Thiện gọi Dương (Trung Úy Dương, Đại Đội Trưởng Đại Đội 4) lại hỏi:

- “Quê anh ở Quảng Trị, phải không?”

-”Dạ đúng như vậy.”

- “Anh và Thạch Sanh ủa ngay vào chỗ này.”

Chương Thiện đi một màn dạo dò chiến thuật vượt qua “khe” chị Quý (Hào nước sát Cổ Thành). Cổ Thành chỉ là một người đàn bà góa. Tuy lúc ban đầu khó tán thật nhưng một khi đã tán được rồi thì chỉ đâm một cái là tuốt luốt. Ráng đi.

Thế là Sơn Dương trở về mái nhà xưa. Nhà của ta ở trước mặt đây này, bên phải con đường Số 5 cách Cổ Thành chỉ có 200 thước. Chốt địch đã ở trong ngôi nhà thân yêu của ta từ mấy tháng qua. Chốt lý lợm quá, không lẽ thổi bay mái nhà nơi ta đã sinh ra và lớn lên? Đau lòng lắm nhưng biết làm sao

hơn! Sơn Dương cho lệnh chiếc M.48 thổi một phát. Cả một vòm trời nghiêng ngã, gạch ngói vỡ tan. Dương thấy mình ứa nước mắt. Trung Đội đi đầu của Dương tiến lên trám chốt của ta vào. Trong khi đó các chiến sĩ Hùm xám của anh Tư Kiến Hòa ủi phẳng phẳng vào nhà thờ An Hòa, kẹp cứng ngắc hông bên phải để cho Tiểu Đoàn 3 dễ dàng dứt điểm.

Đánh đêm, lại phải đánh đêm. Với chiến trường bây giờ thì bóng đêm không còn là kẻ thù của ta nữa mà lại là bạn của ta. Nhưng mà khổ oi là khổ, dọc đường tiến quân của Sơn Dương, những mái nhà tôn ngã nhào, nằm che lấp cả lối đi. Chỗ nào cũng thấy tôn là tôn, mỗi bước chân đi là một lần gây tiếng động. Cộng quân từ góc Đông Bắc Cổ Thành hể cứ nghe tiếng động chỗ nào là nổ súng như mưa vào chỗ đó.

- “Cẩn thận và nhẹ nhàng một chút.”

Sơn Dương nói máy, dặn dò con cái, mặt cau lại như táo bón lâu ngày. Đêm 14-9, Dương cho Trung Đội của Thiếu Úy Đức băng qua đường Lê Văn Duyệt bám ngay vào bờ thành phía Bắc, diệt xong các ổ chốt và nằm tại đó nghỉ binh cho đến hai giờ khuya. Đến ba giờ sáng, Dương lại kéo Đức về bờ thành phía Đông để xâm nhập mặt này. Mỗi người 15 quả lựu đạn, vượt qua “khe chị Quý” để trèo lên bức tường mà lọt vô nội thành. Bảy giờ là 5:30 sáng, Đại Đội của Thạch Sanh cũng dẫn quân xông vào trong đêm đó. Lũ chuột bất ngờ quá, không kịp chống đỡ. Sơn Dương vừa đánh vừa tiếp đạn từ bên ngoài thành tiến ồ ạt từ mặt Đông sang mặt Tây của nội thành suốt trong ngày 15-9.

6. Dựng Một Ngọn Cờ.

Phải nói rằng các chiến sĩ Thần Ưng đã xâm nhập phía Nam Cổ Thành với mưu lược, tính toán kể từ đêm 9-9 để từ đó làm chủ vùng đất trách nhiệm một cách phi thường và tuyệt vời thì Tiểu Đoàn 3 cũng đã đánh chiếm nửa chiếc bánh Trung Thu mặt Bắc một cách siêu việt. Siêu việt vì chỉ trong vòng có 24 tiếng đồng hồ mà đã hoàn tất nhiệm vụ. Trở lại đêm 15-9,

sau khi chiếm được góc thành phía Nam, Đại Đội 2 của Tiểu Đoàn 6 nhận lệnh từ Thái Dương:

- “Đóng cái nút lại ngay trong đêm nay (Chặn bít cửa Tây Cổ Thành).”

Cho dù không có lệnh của Thái Dương đi nữa, Đức cũng phải làm và làm được chuyện đó. Đến 21 giờ 30 thì Đại Đội 2 của Đức đã đóng kín hoàn toàn cửa Tây. Riêng Đồ Sơn con thì từ hai ngày qua lo thanh toán trong ruột Cổ Thành. Cái nhân của chiếc bánh Trung Thu chẳng còn gì nữa, những pass bom dội xuống chỉ cách “đưa con đầu” chừng 100 thước. Vâng, chỉ có 100 thước, khoảng cách đó đối với quả bom 1000 cân Anh đầu còn một thước nào an toàn nữa. Thế mà Đồ Sơn con vẫn đánh. Trên thế giới này có sự yểm trợ nào liêu lĩnh đến thế nếu không phải là chiến trường do TQLC điều khiển? Các trận giao tranh vẫn tiếp diễn với cường độ khốc liệt suốt đêm 15-9. Đêm đó đối với Cộng quân thật dài, chúng cố níu kéo lại một vài phút giây để còn thở, còn tưởng nhớ đến gia đình, đến Bác và Đảng đang ngồi ôm mặt mà khóc ở ngoài đất Bắc xa xôi kia.

Đúng 9 giờ sáng ngày 16-9-72, hai Tiểu Đoàn 6 và 3 TQLC đã làm chủ hoàn toàn Cổ Thành Quảng Trị. Những người lính TQLC đã ăn xong chiếc bánh Trung Thu sau bảy ngày dứt điểm oai hùng. Tàn quân của Hà Nội như một đàn vịt chạy về phía Tây, cố vượt qua tòa Hành Chánh Tỉnh để sang bên kia bờ sông Thạch Hãn. Nhưng đã muộn quá rồi! Trâu Điền và Ó Biển đã kẹt lại ở hai đầu Nam Bắc dọc theo đường Trần Hưng Đạo hốt gọn hết trong buổi sáng hôm ấy. Khí thế của các chiến sĩ TQLC bùng bùng dâng cao như các đợt Sóng Thần phủ xuống đầu lính Bắc quân những nỗi kinh hoàng. Lời thề của tên Trung Đoàn Trưởng Trung Đoàn 48 CSBV tử thủ Quảng Trị:

- “Còn Trung Đoàn 48 này thì còn Cổ Thành Quảng Trị.

Giờ đây lời thề này đã bị những lớp Sóng Thần TQLC cuốn

đi nhận chìm xuống đáy bùn đen của giòng sông Thạch Hãn. Đâu còn có chiến thắng nào vượt lên trên chiến thắng này của TQLC trong ngày huy hoàng đó. Vậy thì còn có ý nghĩa gì nữa để tôi phải ghi kết quả trận đánh ở đây? Bây giờ chỉ còn là giây phút dựng cờ.

”Cờ bay, ôi ngọn cờ bay.”

Ngày 13 tháng Năm 1972, một đơn vị TQLC được chuyển quân tái chiếm Quảng Trị.

12 giờ 45 ngày 16-9-72, ngọn cờ vàng ba sọc đỏ, biểu tượng của Quốc Gia được dựng lên tại cửa chính Tây của Cổ Thành Quảng Trị. Sáu chiến sĩ TQLC đã làm công việc trọng đại đó là các anh Nguyễn Phúc Định, Trần Văn Vân, Bùi Đăng, Sơn Keo, Nguyễn Nho, và Trần Văn Kiệt thuộc Tiểu Đoàn 6 TQLC. Cũng chính giờ phút ấy, tại cửa Đông Cổ Thành, Tiểu Đoàn 3 TQLC cũng đã dựng ngọn cờ chiến thắng lên cao.

Từ Bộ Chỉ huy Tiểu Đoàn, Thái Dương nhìn qua đám bụi mù của cơn mưa pháo địch từ phía Đông Hà còn rớt xuống Cổ Thành Quảng Trị, lá cờ màu vàng tươi với ba sọc đỏ bay phát phới trong gió, nổi bật lên nền trời đỏ nát của thành phố đầu yêu đã trở về với miền Nam.

- Ta chỉ cầm lá cờ khi nào lá cờ ấy bay vĩnh viễn trên trên phần đất Quảng Trị này.

Thái Dương nói thâm như vậy và ông ngược nhìn một mảng trời qua khung cửa. Giờ này là giờ Ngọ, giờ của chiến thắng, giờ phút ghi nhớ đời đời. Bóng mặt trời đã đi đâu? Lá cờ chói lòa vinh quang đã che lấp tất cả những vinh quang nào có trên trái đất này.

Chiếc radio mang theo đã được người lính cận vệ mở ra từ lúc nào. Thái Dương lắng nghe tiếng người xướng ngôn Đài Phát Thanh Sài Gòn đọc công điện của Tổng Thống VNCH ngợi khen các chiến sĩ TQLC:

- “Tôi trân trọng yêu cầu Đại Tướng chuyển đến Trung Tướng Tư Lệnh Quân Đoàn I và Quân Khu 1, Chuẩn Tướng Tư Lệnh Sư Đoàn TQLC, cùng toàn thể đơn vị trưởng và chiến sĩ đã đánh tan quân Cộng Sản xâm lược ra khỏi Thị Xã và Cổ Thành Quảng Trị lời ngợi khen nồng nhiệt nhất, đồng thời lòng khâm phục vô biên của toàn thể Chính Phủ tại Dinh Độc Lập sáng hôm nay 16-9-72. Tôi kính cảm nghiêng mình trước những chiến sĩ đã hy sinh cho Đại Nghĩa Dân Tộc. Tôi sẽ đến thăm anh em. Thái Dương ngồi xuống ghế, châm thuốc đầu tiên trong ngày. Tại Cổ Thành, lá cờ vàng ba sọc đỏ đang bay phấp phới trong gió.

Quảng Trị, 22-9-72

Chú thích:

Trận đánh chiếm lại Cổ Thành Quảng Trị có lẽ là trận đánh đẫm máu nhất trong chiến tranh Việt Nam. Cộng Quân đã mất, vừa chết vừa bị thương là 36,000 người.

Về phía QLVNCH, chỉ riêng đối với Lữ Đoàn 258 TQLC, từ ngày 29-3 đến ngày 16-9-1972, tổng số thương vong chính thức là 3.911 gồm 637 tử thương và 3.274 bị thương: Dĩ nhiên,

các con số này không bao gồm thương vong của 2 Lữ Đoàn 147 và 369 của Sư Đoàn TQLC, cũng như của các đơn vị của Sư Đoàn Dù, và các binh chủng khác của QLVNCH đã có tham gia trận đánh (Biệt Động Quân, Biệt Cách Dù, Thiết Giáp, vv).

Trong tác phẩm của mình, tác giả Dale Andradé (Ghi chú số 17; tr. 196), đã viết như sau:

- "... the South Vietnamese marines suffered more than 5,000 casualties since June, 3,658 of them during the seven-week battle to recapture the citadel. Almost one out of every four marines in the entire division was wounded or killed."

- "... Thủy Quân Lục Chiến của Nam Việt Nam đã có tổng số thương vong hơn 5.000 từ tháng 6, trong đó có 3.658 trong thời gian trận đánh bảy tuần lễ tái chiếm cố thành. Gần như là một phần tư binh sĩ của sư đoàn đã bị thương hoặc tử trận.")

Tùy Bút

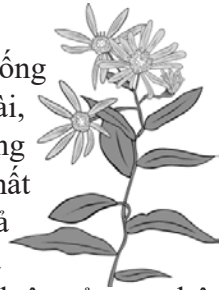
Đều Là Tùy Duyên

Thu Nga, K18/1

Ở Texas đã 47 năm rồi, nên tôi không còn lạ gì với thời tiết bất thường nữa. Mùa Đông thì lạnh thấu xương, bước ra đường cảm thấy như bước vào một tủ đông đá lớn, còn mùa Hè, thì nóng như muốn lột da, bước ra ngoài, là như đang bước vào một chiếc lò nung khổng lồ.

Với mùa Đông băng giá, nhiều ngày xuống dưới độ đông lạnh. Những cơn bão tuyết kéo dài, nhất là cơn bão tuyết năm 2021, đã để lại những ấn tượng hãi hùng cho mọi người; có người mất điện hay mất nước vài ngày, có người bị cả hai. Nhiều hồ cá koi đắt tiền chết sạch vừa đau lòng, vừa đau túi tiền. Mất điện thì mất luôn cả hệ thống sưởi ấm, nên cũng có vài người qua đời vì thân thể bị lạnh cóng.

Trận bão tuyết làm mất nước và bể ống nước thật thê thảm. Cần nước, phải xách xô tới nhà người quen lấy về dùng. Có người còn có sáng kiến ra ngoài sân hốt tuyết vào, chờ nó tan thành nước dùng đỡ. Nhiều nhà hãi hùng khi thấy cây đèn chandelier từ trên trần rơi xuống, vì ống nước bể tràn ra làm hư trần nhà.

Bão tuyết gây hư hại cho cây cối và khiến việc lái xe trên đường trở nên nguy hiểm. Một tai nạn lớn do đường đóng băng, trên con đường 35W, nối Fort Worth với Dallas, đã khiến cho khoảng 100 chiếc xe, nhỏ có, lớn có, tông chổng chát vào nhau, làm thiệt mạng sáu người. Còn những tai nạn riêng rẽ thì nhiều vô số kể.

Năm nay, 2022 cũng có những ngày lạnh kinh hồn, tuyết trộn với đá (ice) trắng xoá khắp nơi, nhiều công việc bị gián đoạn. May mắn chỉ bị có hai ngày chứ không phải kéo dài một tuần như năm 2021. Và như mọi năm, vì những cây chỉ sống trong thời tiết ẩm áp nên khi thấy trời lạnh liên tiếp dưới 40 độ, tôi đã mượn người mang vào garage, patio. Đó là một gia đình người Mỹ mạnh khỏe mới khiêng nổi những chậu sứ vừa to, vừa nặng.

Khổ một cái, không hiểu tại sao nhà tôi chỉ thích những chậu khổng lồ! Mặc dù có những cây chưa cần cái size bự sự đó. Có vài người bạn rành trồng cây đã cho chúng tôi biết, cây nhỏ, trồng chậu nhỏ, cây lớn mới trồng chậu lớn, vì nếu đem cây nhỏ trồng vào trong một chậu quá khổ, nó sẽ không thích hợp, sẽ không ra hoa. Thế nhưng nhà tôi lại quan niệm, không biết ông ấy học ở đâu, là cây nhỏ phải trồng vào cái chậu lớn để nó mau lớn! Cho nên phần lớn những chậu cây cảnh nhà tôi đâu có khiêng nổi. Già rồi khiêng nặng gãy lưng, sẽ tốn tiền hơn \$200.00 thuê Mỹ làm.

Gia đình người Mỹ này đến xóm tôi mỗi tuần, ngày thứ Tư, hoặc thứ Năm để cắt cỏ cho cả hàng xóm (dĩ nhiên nhà nào có “contract dài hạn”). Chúng tôi mượn họ mang cây vào nhà, khoảng giữa tháng 11. Đã có kinh nghiệm mùa Đông khắc nghiệt năm ngoái, nên năm nay, tôi nhắc nhà tôi phải để heater cho cây 24/24. Năm nay cũng có những ngày trời lạnh tê thiết, máy nóng chạy liên tục. Lạy trời không bị cúp điện như năm ngoái. Cái heater nhỏ để trong patio cũng cho chạy tối đa. Những cây trong garage thì không dám dùng heater trong đó. Tuy nhiên cây cối để ở trong nhà không có nắng,

gió, bị rụng lá.

Tối đầu Tháng Ba, trời bỗng nhiên âm hẳn lại, có ngày lên tới hơn 80 độ F. Tôi bỗng thở phào sung sướng nghĩ tới việc mang cây ra ngoài cho chúng có không khí - vì những cái cây tội nghiệp, lá vàng rơi lá chả, như lá vào mùa Thu, vì thiếu nắng, gió -tưới nước khó khăn, lại phải quét nhà thường xuyên, đã vậy còn lo “chẳng hiểu có con gì bò sát nằm trong đó không!?”

Nhà tôi vội đi tìm số phone gọi cho gia đình Người -Mễ-Cắt- Cỏ! Gia đình của họ gồm người cha và mấy đứa con trai to lớn, khiêng tất cả cây cối ra ngoài. To nhất là cây ngọc lan, mà tôi rất cưng, đang nằm yên lành ở phòng khách, cũng được mang ra ngoài luôn để hưởng nắng ấm.

Trời ơi! “nhà cây chúng nó” mới thoải mái đâu được có khoảng chưa tới một tuần, thì một trận lạnh lại thổi đến. Lúc đầu tôi làm tài lạnh, “chắc không sao! Vì khi nào lạnh dưới độ đông đá hãy hay! 40, 50 độ, lạnh không ăn thua gì!” Thật ra, dầu 50 độ đi nữa, mà gió thổi mạnh cũng lạnh còn hơn khi có tuyết 32 độ mà không có gió.

Tối một ngày, khí hậu ban ngày khoảng chừng 45 độ, mà sao lạnh quá. Xem tiên đoán thời tiết trên internet thì đêm đó sẽ xuống 35 độ. Giờ làm sao đây? Bụng vô? Ai bụng? Gia đình Người- Mễ- Cắt Cỏ ở mãi dưới Dallas, không phải đứng ngày họ làm việc cắt cỏ cho xóm. Tôi còn chút hy vọng, hỏi thử Phương Nursery cầu mong Phương nói không sao, nhưng vô cùng thất vọng, khi nghe Phương nói

- “Cô phải mang tất cả cây cối vào trước khi khí hậu xuống thấp dưới 35 độ, nếu không cây sẽ chết hết”, Phương còn nói thêm “Con cũng phải mang tất cả cây vào trong green house rồi”.

Nhà tôi cấp tốc đi tìm số phone. Ông nhà tôi có tật, tới đâu lo tới đó, nên không lưu lại số phone của gia đình Người -Mễ-Cắt- Cỏ. Ông vội vàng chạy sang nhà hàng xóm, hàng xóm

thứ nhất cũng không có, tới ông hàng xóm thứ hai, may quá, có. Lúc ấy đã gần sáu giờ chiều, gió càng lúc càng lạnh hơn. May mắn làm sao, gia đình họ đang làm vườn cho một ai đó ở Arlington, vừa xong, nên gọi chỉ hơn 10 phút là nguyên cả gia đình của họ năm người đã có mặt, sẵn sàng làm công việc nặng nhọc. Hú hồn!

Một tuần sau, trời lại ấm áp, lại thuê họ \$200 để bung ra. Thế mà có người còn dọa “khiêng chi sớm thế, chờ sau Easter mới chắc ăn”. Mới vài ngày hôm sau, lại thấy trời lạnh lạnh, nhưng may quá, nó không bị rớt xuống dưới 40 độ! Thế là chỉ trong vòng vài tuần, mất toi \$600, chỉ để thuê người khiêng ra, khiêng vô, rồi lại khiêng ra! (Chưa kể tiền khiêng vô lần đầu tiên giữa tháng 11.)

Thế mà mới qua mùa Đông, mùa Xuân tới chưa kịp thưởng thức hoa lá nở rộ, thì mùa Hè lại đến, nhanh như chớp. Khi cái nắng và sức nóng mới ló dạng, người ta đã than, thế nhưng khi tới đỉnh cao nhất của mùa Hè, thì mới biết đầu mùa chưa có gì. Mỹ có câu, “You ain’t seen nothing yet”. Cái nóng sau lễ Memorial không thể so sánh với cái nóng nóng của Tháng Tư, và lại càng không thể so sánh với cái nóng “tháng Bảy cá nhảy lên bờ”, hay “tháng Tám nám quả bưởi”. Năm nay nóng phá kỷ lục. Liên tiếp 2, 3 tuần nóng liên tới 100-106 độ, không mưa (ngoài một hay hai ngày chỉ “mưa không ướt đất”).

Ở đây mùa Hè không có hoa phượng đỏ, nhưng có hoa lựu đỏ. Không nghe tiếng dế kêu, nhưng có tiếng ve kêu. Nhà nào có nhiều cây to như nhà tôi, thì tha hồ mà nghe ve kêu. May quá đêm không nghe vượn hót, nhưng ngày thì ve ngâm lúc khoan, lúc nhặt. Tiếng ve sao mà gần gũi làm ký ức thuở xa xưa, như thời cổ tích lại hiện ra.

Với tôi, mùa Hè của thời niên thiếu là mùa hè thú vị nhất, đáng nhớ nhất. Mùa Hè là tiếng gọi của đồng quê, tiếng gọi của quê nội, quê ngoại. Mùa Hè của lưu bút ngày xanh. Trong lưu bút các cô các cậu tha hồ viết “ngăn cách, nhớ thương”,

“trao về...” nhưng thật ra, những đứa bạn thân vẫn gặp nhau thường xuyên, hay đi học chung các lớp dạy Hè, luyện thi. Tôi nhớ tôi cũng bị đi học, vẫn ôn toán luyện. Nhất là môn toán, anh tôi không từng bảo “con ni toán dở ẹt, chỉ giỏi những thứ không ra chi”. (Ý anh muốn nói tôi bất chước làm thi sĩ với những bài thơ đăng trên bích báo, thích văn nghệ (mà phải chi được tự do múa hát cho những chương trình văn nghệ cho cam!)

Những lớp Hè cũng phải học tối đa. Về phải ôn bài, làm toán, học Anh Văn, Pháp Văn-Tôi không có quê ngoại hay quê nội gần (tận ở Huế), nên không hề biết thú “90 ngày nhảy nhót ở đồng quê”. Chỉ có những đứa bạn, trai có, gái có ở quê lên học thì tụi nó mới xếp bút nghiên, tạm thời rời trường học ở thành thị, về nguyên cả mùa Hè. Có nhiều đứa về luôn để phụ giúp cha mẹ, hay có đứa lấy vợ, lấy chồng sớm.

Khi còn học tiểu học, lớp Hè của tôi được một ông thầy, tên Tư, ở gần núi Nhận, Tuy Hòa. Lớp học có chiếc bảng đen khá to. Thầy viết những câu trên đó, bằng phấn trắng, đọc để cả lớp đọc theo. Tiếng đọc kéo dài, sau mỗi câu. Hay những bài toán cộng trừ, nhân, chia và kê học trò lên giải đáp. Sau mỗi câu, hay sau mỗi giải đáp toán xong, thầy lại lấy một chiếc khăn lau bảng, bụi phấn bay vào tóc vào áo quần của thầy. Lớn lên tôi nghe nói cô thầy giáo dạy học là nghề “bán cháo phôi”. Bán cháo phôi là nói nhiều, hơi từ phôi ra nhiều, nhưng nhớ lại những tấm bảng đen, phấn trắng bay ra tơi tả, tôi nghĩ nói không làm phôi hư, nhưng thầy, cô hít phải bụi phấn trắng vào phôi mới tai hại.

Còn Trường Tiểu Học Công Lập Quân Dân Chính ở ngoài đường cái lớn, cách nhà tôi không xa. Ngôi trường có 2 dãy. Dãy phía Đông cho lớp Năm, lớp Tư, lớp Ba, dãy năm hướng Tây là lớp Nhì và lớp Nhất. Con gái bạn nguyên bộ quần áo trắng, con trai bạn áo trắng quần xanh.

Ngoài sân trường có nhiều cây phượng vĩ, tàng lá xanh rì,

tới mùa hoa nở, màu đỏ của hoa, trộn lẫn với màu xanh của lá, thật đẹp. Hoa phượng còn được tụi con gái ép vào vở, để xem hoa ép đũa nào đẹp nhất. Thời bấy giờ ép hoa là một cái một của học sinh.

Hồi ấy học sinh cũng có một ép bướm, nhưng tôi không làm vì thấy những con bướm bị ghim vào cây đinh gút nhỏ xíu, thấy tội nghiệp quá, chắc nó đau lắm, nên hai cánh cứ rung rung. Tôi thương bướm có lẽ do bài thơ “Chuyện Cổ Tích của Nguyễn Bính mà tôi được cô giáo Thu Hồ lớp nhất đọc cho nghe, mà tôi đã học thuộc lòng:

“Em ạ! Ngày xưa vua nước bướm
Kén nhân tài mở hội hoa đăng
Vua không lấy trạng, vua thề thế
Con bướm vàng tuyển đậu thám hoa

*Vua bèn gọi gả con gái yêu
Nàng đẹp như em chẳng nói điều
Vua nuông hai vợ chồng phò mã
Cho dạo xem hoa sớm lại chiều*

Một hôm hai vợ chồng quan thám
Mê mãi xem hoa lạc lối về
Vợ khóc mình ơi em hãy quá
Rùng chiều lạc lối đến vườn lê
*Vườn lê hoa trắng như em ấy
Bỗng một bà tiên hiển hiện ra
Sao mà đẹp thế! Tiên mà lạ!
Nữ chúa vườn lê đi xem hoa*

Đến nơi, âu yếm bà han hỏi
Ý hẳn hai con lạc lối về
Đây về nước Bướm hãy còn xa
Về tạm nhà ta ở với ta

*Có đủ chần thêu cùng gối đẹp
Có nhiều bánh ngọt ướp hương hoa
Đêm ấy chần êm và gối êm*

Vợ chồng ăn bánh với bà tiên

Ăn xong thoát chốc liền thay lột
Chồng hoá làm anh, vợ hóa em”

Cho tới bây giờ, mỗi lần có dịp nhìn những con bướm bắt cứ ở đâu, trong đầu tôi lại hiện ra bài thơ ấy.

Gần tới kỳ thi trung học, thì những trò chơi thời trẻ nhỏ lần lần bỏ bớt để học bài luyện thi. Học ráo riết để thi đậu mới vào được trường Nguyễn Huệ, là trường công lập duy nhất ở Tuy Hoà.

Mùa Hè trung học thì đã biết làm điệu rồi. Con gái bận áo trắng đồng phục cho mọi ngày, trừ ngày thứ Hai phải bận màu xanh da trời. Con trai áo trắng, quần xanh. Trước cổng trường có cây phượng vĩ, tới mùa hè, hoa nở đỏ rực. Sau lưng sân trường là quán chè của ông cai trường. Học sinh thích ăn chè đậu đen, có bỏ đá bào vô, ăn ngọt lịm.

Một mùa Hè tôi chia tay mỗi tình đầu. Và vài mùa Hè sau, tôi “theo chồng, bỏ cuộc chơi” lên xứ Pleiku đèo heo hút gió, bụi đỏ và bùn đất cùng một đũa con thơ. Mùa Hè, đứng trước cư xá sĩ quan điện ảnh, nhìn bụi đỏ bay bên kia con đường dẫn vào chợ nhỏ, trong khi không quên theo dõi hút mắt những chiếc xe GMC chạy sầm sập xuất phát từ Quân Đoàn. Những chiếc xe GMC cũng rất quen thuộc ở Tuy Hòa vì nhà tôi ở gần tiểu khu; cũng như tiếng kèn truy điệu khi có những xác từ chiến trận gọi về. Bây giờ mỗi lần nghe trong các buổi lễ phân truy điệu là thấy một nỗi buồn man mác xâm chiếm.

Rời bỏ Pleiku sau bốn năm, tôi theo chồng về Sài Gòn, và trải qua những mùa Hè nóng bức nhưng thật êm đềm. Khi mới vào Sài Gòn, chúng tôi được một người bạn tên Sự trước kia cũng ở Tuy Hòa, cho ở tạm trong nhà để chờ một căn trong cư xá sĩ quan điện ảnh sửa sang cho xong mới dọn vô được.

Biệt thự của anh chị nằm trong một khu vườn nhiều cây ăn trái rất mát mẻ. Chúng tôi được anh chị cho ở trong một căn phòng trên lầu. Tôi nhớ được ăn cơm với cá nục kho, canh rau

tập tàng trong đó có ra bò ngọt, rau mồng toi ngon ơi là ngon, chị hái ở sau vườn, gần hàng rào.

Khi căn chung cư sửa xong, chúng tôi dọn vào với hai đứa con còn thơ. Và tại Sài Gòn, chúng tôi có thêm hai đứa con nữa. Những mùa hè nóng bức, nóng đến độ khi nằm nghỉ trưa, cái lưng của mình nóng ran như nằm trên bếp lò than. Sanh con ở Sài Gòn, tôi không bị mạ bắt đi qua những mục khó chịu như hai đứa đầu sanh ở Tuy Hòa. Tuy nhiên mùa hè ở đây đã nóng bức lắm rồi.

Buổi chiều khi mặt trời đã lặn ở phương Tây, sức nóng bớt gay gắt, tôi ra ở trước sân hóng một tí gió mát. Bên kia cư xá là trung tâm tạm trú Hải Quân, bên tay phải từ cổng, có lính canh, rẽ qua phải là trung tâm điện ảnh truyền tin. Ở đó, thỉnh thoảng các bà cũng được xem phim. Và thỉnh thoảng trong những ngày lễ đặc biệt, cũng có mời ca sĩ vào hát.

Hai bên đường đi sâu vào phía trái của cư xá, cũng có những cây to, nên mùa Hè cũng có thể nghe tiếng ve ngâm. Còn dê thì khỏi nói, nó râm ran đê con nít bắt về chọi dê. Tiếng con nít từ khu gia binh phía sau cũng ồn ào không kém. Nghe nói bên đó có ma, tôi cũng hơi ớn. Ban đêm con nít đã đi vào giường nên khá yên tĩnh. Sự im lặng và bóng đêm chỉ thấy đèn tù mù cũng cảm thấy ghê ghê.

Khi dời qua căn bên dãy lớn hơn, tôi sinh thằng út Thuận. Khi lên tàu ra khơi ngày 29 tháng Tư trời cũng nóng nực lắm. Mạ tôi vào Sài Gòn trước một tháng, sinh xong nuôi thêm một tháng nữa. Khi bà về gần cuối tháng Ba, nghe tin Tuy Hòa đã mất! Từ đó, tới khi mạ mất sau 10 năm, tôi không bao giờ được gặp mạ nữa. Nỗi đau đớn không bao giờ rời, nhất là khi tôi được các cháu kể lại mạ tôi “nuôi” tôi, cứ hỏi chị Quyên, vợ ah Quang:

- “Con Út chùng mô về. Sao hấn không về thăm mạ? Con ra đầu ngõ coi có thấy hấn về chưa?!”

Ba tôi mất trước khi mạ mất vài năm. Ba tôi rời mạ và gia

đình anh Quang về Huế để coi sóc “Từ Đường nhà họ Võ Quang” ở Bầu Đôn. Khi tôi về quê thăm mộ phần ba mẹ, nghe bà con kể, ba khuyu xuống ngoài chợ, người ta gánh ba về nhà.

Người anh duy nhất của tôi mất, tôi cũng không về kịp. Và cũng như mẹ tôi, anh “nuôi” đưa em gái không gặp mặt đã lâu, anh đau đớn nhưng không chịu nhắm mắt. Khi nào tỉnh, anh hỏi:

- “Cô mi về chưa? Sao cô mi đi lâu rứa?!”

Tôi về thăm là tháng Bảy, trời nóng như đổ lửa, tưởng tượng mình có thể xiêu bất cứ lúc nào. Tóc bết bấc mồ hôi, da thì rịn rịn. Nắng như đổ lửa lên cổ, lên những nơi mũ, nón không che kín. Trước sân “từ đường” nắng như đang làm bốc hơi những viên gạch rêu mục. Lúa phơi vài chỗ trên sân. Trong từ đường cũ kỹ, trên bệ thờ ông bà những bát hương mẽ, bình hoa ni lông đầy bụi. Ngang ở xa nhà là những câu đối đã nhạt thối.

Sau năm ngày, tôi từ già Huế trên chiếc xe mướn các cháu lái, bụi mù tung toé, ổ gà làm chiếc xe trồi lên, sụp xuống rên cả mình.

Về tới Mỹ, có lẽ đó là giây phút sung sướng nhất, dầu Mỹ không phải quê hương của mình, nhưng cảm thấy an toàn làm sao! Không còn thấy những tên cảnh sát bận đồ xanh rêu, hung hăng, nạt nộ và bao che cho những người bán hàng xảo trá ở chợ. Không còn giật thót mình với những kèn như liên tu, bắt tận trên đường phố. Không còn hồi hộp nữa khi băng qua những con đường ở Mỹ có luật lệ đèn xanh, đỏ đèn vàng, chứ không phải đèn cứ đỏ, xe cứ chạy, và người cứ đi. Chưa bị xe đụng là may lắm rồi.

Về tới Mỹ, thỉnh thoảng tôi còn ác mộng là không rời Việt Nam được, tôi bị trề tàu, bị những chướng ngại gì đó cản lại. Tỉnh giấc vẫn còn hãi hùng.

**

Hơn hai năm nay, mùa nào ở Mỹ cũng hãi hùng vì COVID 19. Đây là lần đầu tiên người ta chứng kiến một trận dịch kéo dài như thế. Các học sinh, kể cả tiểu học, lẫn trung học và sinh viên bắt buộc phải học online. Tội nghiệp họ bị con bệnh này cướp đi thời gian đẹp đẽ nhất cho đời người cả hai năm trời!

Đầu mùa Hè 2022, hầu như mọi người không còn sợ hãi COVID nữa, thảnh thơi, tới những nơi đông đúc, có lác đác vài người mang mask thôi, còn tiệc tùng, hội hè thì vui thỏa thích, chỉ những ai còn ngại thì họ không tới, còn những người tới dự thì coi như không còn sợ nữa.

Chưa bao giờ trong đời người, mình lại chứng kiến một trận dịch kinh hoàng làm cho nhiều người chết như thế. Dầu con số người chết có thể không chính xác, nhưng nhiều người trong số đó hoặc thân với mình, hoặc thân với bạn bè của mình hoặc những người nổi tiếng.

Tôi đã chích bốn lần rồi và từ đầu đến giờ tôi vẫn ghét cay đắng cái mask, nhưng vẫn phải đeo, ở những nơi “required”, còn những chỗ đề bảng “optional” thì khỏi phải rút cái mask trong bóp ra. Nhờ trời, cho đến nay vẫn bình an. Trước đó không lâu chúng tôi hai cặp bạn bè đi chơi ở New Orleans, và dĩ nhiên là ghé vào Café Dumont, ăn beignets và uống café Pháp, ngon vô cùng, lại được thưởng thức các màn trình diễn của các ca nhạc sĩ đường phố. Thấy mấy anh da đen đánh đàn, thổi kèn, múa hát hay quá, tôi và bà Đ. chạy ra cho ông Đ. chụp hình, lại còn sel-fe nữa, dĩ nhiên là bá vai nhau rất vui, mà quên mất rằng COVID có thể rình rập đâu đó.

Sau những ngày tiếp theo, mặc dù đi vào các nhà hàng ở New Orleans, họ đòi hỏi phải mang mask khi bước vào và phải trình tờ giấy đã chích thuốc (lúc ấy, chúng tôi chích ba lần rồi), mới cho vào, cũng không hề suy nghĩ, bận tâm gì, rồi đi thuyền rong chơi thoải mái. Thế nhưng khi chưa về tới Texas, thì nhận được message khẩn cấp của cơ quan y tế New Orleans, đại khái nói:

- “Bà đã đi qua những nơi có virus covid-19!”

Tôi gọi bà Đ. và cùng đâm ra lo lắng, không biết mình có bị hay không!? Rồi nhớ ra “OMG, mình chụp hình với thằng thối kèn trumpet Mỹ Đen! Mà nó lại còn quàng vai mình nữa!”

**

Mùa Hè năm nay tự nhiên có nhiều vụ giết người bằng súng. Vừa mới xong vụ này, chưa hết bàng hoàng, đã tới vụ khác. Nặng nhất là vụ thẩm sát hàng loạt bằng súng AR-15 của một thiếu niên mới tròn 18 tuổi. Đau buồn càng thấm hơn, khi sau đó, người ta mới biết ra rằng, nhiều cú điện thoại gọi 911 của các em đã không đến được tay những cảnh sát có mặt tại hiện trường, trong khi đó. Có hàng chục cảnh sát đang ở ngoài sân trường, nhưng người leader tại nơi đây, cho rằng, tên sát nhân đã bị khoá ở trong và các em không bị nguy hiểm. Việc trì hoãn đã không cứu được 19 em và hai cô giáo.

Nhìn những bức ảnh của các học sinh ngây thơ vô tội, ai cũng thấy lòng đau đốn xót xa, như chính con em mình bị nạn. Cứ tưởng tượng những gương mặt rạng rỡ khi các em rời nhà, tới trường buổi sáng để dự các buổi liên hoan cuối niên học, và rồi không bao giờ các em trở lại nhà nữa với cha mẹ, ông bà nữa, hỏi trái tim ai không nhưc nhối?!. Phần đông, những tên hung thủ này tự sát hoặc bị cảnh sát bắn chết, nên không ai hiểu động lực nào, nguyên nhân nào mà chúng lại giết người không góm tay như thế, và nếu còn sống, chúng có hối hận, có bị lương tâm cắn rứt chút nào không? Còn những cảnh sát đã chậm trễ cứu các em, giờ đây, chắc họ cũng ân hận lắm, nhưng họ không cố ý, chỉ nhận định sai lầm thôi. Và vụ này vẫn còn đang được điều tra.

Mùa Hè nghe ve râm râm trên các tàng cây oak sao mà nhớ mùa Hè thuở học sinh chi lạ! Mùa Hè của tuổi thơ, của thời niên thiếu, có nghe súng đạn xa xa thành phố, hay bị Việt Cộng pháo kích, như vụ Cai Lậy, nhưng lúc ấy không hề nghe có tên điên khùng nào, lại xông vào trường để giết học trò cả.

Mùa hè năm 2022, COVID19 được coi như một cơn bệnh cúm, bệnh cảm, và với sự tù túng suốt hơn hai năm, nên thiên hạ bây giờ tha hồ mở tiệc tùng, hay đi du lịch, mặc dù giá vé bây giờ lên khá cao vì xăng lên giá. Ai cũng tiếc ngẩn, tiếc ngơ, thời giá xăng chỉ hơn hai đồng, mà bây giờ trong tháng Năm, ở California, có nơi lên hơn tám đồng. Texas nơi gia đình tôi sinh sống suốt 47 năm qua, bây giờ mới chứng kiến, giá xăng lên bốn đồng rưỡi. Đổ đầy bình xăng thấy túi rỗng hơn, và bụng lép hơn!

Lạm phát tại Mỹ tệ hại nhất trong bốn thập niên qua. Hàng hóa trên các kệ hàng trong tiệm thực phẩm, tạp hóa trống trơn, nhà hàng lên giá, tô phở trước kia chín, 10 đồng, bây giờ 17 đồng! Những đĩa thịt cá dọn ra cho thực khách chỉ còn 2/3! Nhớ lại thời “thắt lưng buộc bụng” ở Việt Nam trước thời 75, dưới thời Tổng Trưởng Kinh Tế Phạm Kim Ngọc, ông đạt được nhiều kết quả quan trọng cho kinh tế Việt Nam Cộng Hòa.

Thấy bạn bè qua Florida vào mùa Hè, chụp hình với tàng cây phượng vĩ đỏ ối thích quá. Ôi màu phượng đỏ thân mến, mà tôi cũng đã thấy ở Hawaii trong một mùa Hè không xa, nhân dịp du lịch ở đó, có người bạn làm nghề lái taxi chở đi xem khắp đảo, thấy hoa phượng nở bên hồ, ngắm không chán mắt!

Nói về du lịch, lại nhớ những mùa hè ở Pháp, Ý, Đức, Tiệp Khắc, Ba Lan, Hungary v...v... trong những chuyến du lịch sau đại hội Võ Bị Âu Châu, phần đông là mùa Hè. Nhớ nhất là kỷ niệm các bà, các cô chỗ nào đẹp cũng cố gắng chạy đua với thời gian hạn hẹp, lo chụp hình mà không lo ngắm cảnh đẹp. Cả tôi cũng thế, tới khi về nhà xem lại hình ảnh trong cell phone mới thấy cảnh vật hùng vĩ, lộng lẫy quá! Thế nhưng cũng tốt thôi, trí óc đâu có thu hình lại được như máy quay phim, máy chụp hình!

Ở những xứ Âu Châu và Đông Âu, vào mùa Hè cũng nóng

khủng khiếp. Tôi nhớ chuyến đi thăm các nước hậu Cộng Sản, như Đông Đức chẳng hạn, nhà không dùng máy lạnh, các tiệm ăn bản xứ cũng không có máy lạnh, vừa ăn vừa lau mồ hôi chảy. Phòng ngủ cũng thế. Muốn có máy lạnh, phải trả tiền cao hơn cho hotel hay các tiệm của Mỹ.

Nói nóng nực thì có lẽ không đâu bằng Dubai. Trời nóng cả 120 độ, nghe người hướng dẫn tour du lịch nói thế, và còn nói thêm, tuần rồi còn nóng hơn bây giờ! Trời đất! Ở đó mới là sức nóng như đồ lửa! Tôi và bà Đ. phải đi bộ băng qua đường để tới một cái mall sang trọng xem có cái gì đẹp không. Nóng đến độ tôi nghĩ mình sẽ ngã cái đũng trên đường vì nóng hừng hực như ngồi trong lò lửa. Khi về, chúng tôi sợ cái nóng quá rồi, kêu taxi, không dám đi bộ nữa!

Khi được chở tới khu sa mạc để cỡi xe chạy lên đồi xuống dốc trong cái nắng thiêu đốt da thịt, cảm thấy mình khủng! Trả tiền cho họ để phải thết lên vì sợ hãi, khi ông tài xế cho xe nhảy tung tung, quay ngang quay ngược chiếc xe, tưởng như mình có thể rớt ra khỏi xe. Khi ông ta ngừng lại cho mọi người xuống chụp hình, dầu mang giày, hay mang dép, chân cũng bị lún xuống, cát nóng tràn vào! Đã vậy tôi còn nghe có người nói, sa mạc cát hay có rắn! Đi rón rén, nhưng chân vẫn bị lún xuống cát, tôi nhìn lom lom xuống chân, sợ có con rắn nào trồi lên không! Lạ một điều, trong sức nóng của cát sa mạc, lại có một loại cây mọc lên và có hoa nữa, màu hoa hơi tím tím xanh xanh rất lạ! Té ra ở một nơi nào, dù hoàn cảnh khắc nghiệt, ở đó cũng có sức sống vươn lên.

Khi xe chở người du lịch tới khu phố Ấn Độ, mọi người nhìn nhau đổ mồ hôi, chẳng ai buồn leo xuống coi vàng Ấn Độ. Nghe nói ở Dubai không có bán vàng giả, nếu bán sẽ bị phạt rất nặng, nên mua trang sức bằng vàng thật ở đây thật bảo đảm, tuy nhiên, chẳng ai có lòng dạ gì xem hay mua, đi một cái ào, rồi lại lên xe.

**

Mùa hè năm nay, một kỷ niệm lớn được ghi nhớ trong ký ức mãi mãi, đó là tôi đã được đi dự Đại Hội Võ Bị Toàn Cầu lần thứ XXII, tại Nam California. Đại hội được số người tham dự sau thời COVID chia cách đông đáng kể. Sỡ dĩ gọi là “đông đáng kể” vì sau hơn hai năm dịch bệnh hoành hành, hết biến thể này tới biến thể khác, nhiều người đã ra đi, nhiều người tuy còn ở lại nhưng sức khoẻ đã yếu kém. Có nhiều người đã ghi tên đi, như một ông bạn K18, T.B.T. đã nói:

- “Dầu cho có que, cũng sẽ rắng lét đi, vì sợ rằng hai năm nữa, không còn có dịp đi nữa.”

Thế nhưng sắp tới ngày lên đường đại hội, chân bị đau nặng không thể “lét”, trường hợp này xảy ra cho rất nhiều cựu sinh viên sĩ. Những khóa lớn từ K1 tới khóa 12,13 ra đi cũng hơi nhiều, mà không phải chỉ có khóa lớn mới ra đi, các khóa nằm hàng số 2 cũng có những người ra đi. Chúng tôi K18 hay bảo nhau, bây giờ chắc K18 đứng đầu số rồi!

Những ngày vui qua thật mau, những giây phút gần gũi bạn bè thân yêu, buổi chiều thứ Năm trước đại hội ngày 30 tháng 6, K18 đã gặp gỡ nhau tại Kim Su restaurant. Tay bắt mặt mừng, vì có người đã không gặp mặt từ kỳ đại hội cuối cùng, 2018, rồi dịch covid-19 cứ kéo dài, nên đây là buổi họp mặt rất vui. Có người chưa về kịp, nhưng “có bao nhiêu, “xài” bấy nhiêu”.

Buổi sáng thứ Năm đó, chúng tôi tới sớm, nên đã được anh chị Phạm Văn Thuận chở đi ăn tiệc của Khóa 17. Vui quá là vui. Hay nhất là những màn trình diễn của con cháu thế hệ 3 của NT Võ Ý K17.

Qua sáng thứ Sáu, là những giờ rỗi rãnh duy nhất, Anh chị Lại Đình Đán chở chúng tôi đi thăm một ngôi chùa trong thành phố Adelanto, cách Phước Lộc Thọ khoảng 2 tiếng rưỡi lái xe. Trời nóng quá sức, có lẽ không thua gì Texas. nhưng chuyến đi dài cũng rất đáng công- Thiên viện Chân Nguyên hay còn gọi là Chùa Sa Mạc- Ngôi chùa Việt trên sa mạc lớn

nhất toàn cầu. Quá đẹp!

Thiền Viện Chân Nguyên tọa lạc trên vùng đất sa mạc nhiều nắng gió và đầy cát bụi, cho nên mới được gọi tên là chùa Sa Mạc. Thiền viện được Thượng tọa Thích Đăng Pháp thành lập vào năm 2005 trên diện tích sáu hecta. Công trình xây dựng đầu tiên và nổi tiếng của thiền viện là tôn tượng Bồ tát Quán Thế Âm. Tượng bằng đá cẩm thạch, cao 7,5m, nặng 80 tấn, tạc ở Ngũ Hành Sơn, Đà Nẵng.

Tượng đài được khánh thành vào ngày 25.11.2007. Ngôi chánh điện uy nghiêm được hoàn thành vào năm 2012. Điện Phật tôn trí tượng đức Phật Thích Ca Mâu Ni, hai bên thờ tượng Bồ tát Quán Thế Âm và Bồ tát. Và nhiều vô số các tượng Phật, tượng các vị La Hán cũng đều bằng đá cẩm thạch trắng.

Bước vào cửa sau chánh điện, là bàn thờ của Ngũ Hồ Tướng Việt Nam Cộng Hòa, thêm vài vị nữa đã tuần tiết theo thành 30-4-1975.

Chúng tôi được một vị sư tiếp đón, như một phụ tá khi vị sư trụ trì không có mặt ở chùa. Và còn thú vị hơn khi được biết, vị trụ trì, người xây chùa là một sĩ quan của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa, là viện chủ Thích Đăng Pháp.

Ngẫm nghĩ thấy quả trên đời này cái gì cũng là tùy duyên, nhưng cái duyên của viện chủ Thích Đăng pháp thì quả là duyên bao la, vô lượng, nếu không có ơn phước lớn. Làm sao thầy có thể bỏ công sức lớn như vậy để hoàn thành ngôi chùa uy nghi đồ sộ trong bãi sa mạc như thế được?! Sau vườn có bức tượng của hoà thượng Thích Đăng pháp đang lái một chiếc xe máy cày!

Chúng tôi dù quyến luyến ngôi chùa, vì chưa chụp hình được tất cả tôn tượng, nhưng nhìn đồng hồ thấy nếu không rời chùa liền sợ không về kịp chuẩn bị cho kịp buổi lễ tưởng niệm tại tượng đài Việt Mỹ.

Đêm tưởng niệm đã diễn ra thật trang nghiêm, long trọng.

Cứ mỗi lần nghe bài truy điệu truyền thống Võ Bị thì tôi lại có cảm giác như thể có anh linh chiến sĩ, hồn thiêng sông núi về chứng giám. Trong bài truy điệu câu nào đọc lên cũng khiến cho tôi nổi gai ốc, rờn rợn kỳ lạ, với tiếng chuông trống vang rền, với lời cầu xin ơn trên chứng giám cho tấm lòng thành của đàn con lưu lạc, có một ngày về giải phóng quê hương.

Nhìn quanh, thấy các vị niên trưởng, nhiều vị đã ngoài 80, nay cả những người khóa nhỏ nhất 31, cũng đã 65, 66 tuổi. Có người đi đứng khó khăn vì bệnh tật, nhưng nét mặt cũng hân hoan vì được đoàn viên trong ngày hội lớn; bên cạnh những người tuy còn khỏe mạnh nhưng cũng đã luống tuổi, thấy ngậm ngùi và không biết hai năm nữa, kỳ đại hội tới, ai còn, ai mất? Quả thật *“Chỉ còn mong tiến bước, nhưng sức không kham nổi đoạn đường.”* Ánh sáng bập bùng của ngọn đuốc thiêng tao nên một khung cảnh kỳ diệu, huyền bí!

Ngày thứ Bảy, July 2, buổi sáng là phần hội thảo và buổi tối là Đêm Tri Ân của Tổng Đoàn Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu. Các em mượn một câu lạc bộ và bỏ công sức sắp xếp bàn ghế, trang trí. Phía trước các cháu trang hoàng hai chiếc xe jeep có hàng chữ QLVNCH và lá cờ vàng ba sọc đỏ.

Chương trình này các cháu Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu tổ chức để tri ân các bậc cha chú đã giúp đỡ các cháu trên mọi phương diện. Phần ca nhạc thật xuất sắc với các ca sĩ và chính các cháu trình diễn.

Hai ngày đại hội tiếp theo, qua thật nhanh. Bầu cử chức Tổng Hội Trưởng Võ Bị toàn cầu đã kết thúc. Những người xứng đáng với chức vụ tổng hội trưởng, cựu sinh viên sĩ quan: Nguyễn Phước Ái Đình đạt được số phiếu rất cao, cũng như Chủ Tịch Hội Đồng Tư Vấn được giao cho CSVSQ Hoàng Như Cầu, được tuyệt đại đa số bầu bằng cách giơ tay! Hai vị này đã có những thành quả làm việc cho tập thể Võ Bị và cho cả cộng đồng xã hội rất nhiều.

Buổi tiệc tiếp tân, ra mắt tân Ban Chấp Hành Tổng Hội

đã quy tụ được nhiều quan khách hơn là sự dự trù của ban tổ chức, một tuần trước đại hội không nhận bán vé nữa vì số người tham dự đã lên 600 người rồi. Phần nghi thức là ra mắt ban tân chấp hành tổng hội được diễn ra rất trang trọng, với nghi thức trao cờ, trao kiếm của cựu Tổng Hội Trưởng Nguyễn Văn Thiệt và tân Tổng Hội Trưởng Nguyễn Phước Ái Đình.

Song song với việc bầu cử tổng hội trưởng, các cháu Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu cũng đã bầu xong và Tổng Đoàn Trưởng mới là cháu Christina Cao, nhận được sự bàn giao của cựu Tổng Đoàn Trưởng là cháu Tammy Huỳnh. Trong lòng những người thế hệ thứ nhất, ai cũng mong mỗi thế hệ tiếp nối, thứ 2, thứ 3 vẫn tiếp tục duy trì “ngọn lửa thiêng truyền thống”

Đại hội Võ Bị Toàn Cầu đã để lại trong lòng các cựu sinh viên sĩ quan và gia đình, cùng quan khách một ấn tượng thật đẹp. Đại Hội đã thành công với cuộc bầu cử danh chính ngôn thuận, công bằng và phân minh. Tiệc đại hội tuy là “cây nhà lá vườn” nhưng rất xuất sắc và phong phú. Một điều đáng ghi nhớ là chương trình đã đưa chị Quách Thương lên hát đầu tiên vì anh Quách Thương, K20, phu quân của chị không được khỏe, ngồi trong xe lăn, sợ anh không ở lại lâu được. Chị đã hát bài “Chung Thủy”, của cố nhạc sĩ Văn Phụng. Cảm động quá, khi anh được bạn bè đẩy xe lăn lên trước sân khấu với vợ. Nhưng cũng buồn làm sao, một tuần sau đại hội, anh Quách Thương đã qua đời! Buồn! Lại một cựu sinh viên sẽ không có mặt trong lần đại hội hai năm tới!

Một màn cảm động khác là bài “Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu Hành Khúc”, các cháu TTNDH mời nhạc sĩ của bài hát là CSVSQ Nguyễn Tiến Việt K23. Anh Nguyễn Tiến Việt đã bị bệnh khá lâu. Tôi nhớ lúc ấy đại hội năm 2018, anh và tôi được nhờ làm MC. Thế nhưng chỉ trước đại hội vài ngày, anh bị stroke, và cháu Christina Cao đã được thay thế phần của Nguyễn Tiến Việt. Cho tới bây giờ đã 4 năm trôi qua, sức khỏe anh đã khá hơn nhiều. Anh phải chống gậy, đứng ở giữa các cháu Thanh Thiếu Niên Đa Hiệu, đang cất lên lời ca do chính

sanh sáng tác cho các cháu!

Ngồi trên phi cơ, trở lại Dallas vào buổi tối thứ Hai, mặt dầu đã 9 giờ tối, vẫn nóng hừng hực Nhiều tuần liên tiếp với nhiệt độ lên tới 105, 106 độ, và với cái “heat index” cảm thấy nóng như 115, hay 120 độ F. Cây cối trong vườn héo queo, mặt dù đã được tưới nước rất hậu hĩ, có khi thấy chúng tội nghiệp quá, phải tưới hai lần một ngày.

Hoa nào cũng ủ rũ thấy thảm thương, tuy nhiên có một loại hoa kỳ lạ, chúng thích mặt trời, hễ mặt trời ở đâu, thì chúng quay mặt về ở đó. Đó là hoa Hướng Dương!

Năm nay đi chụp hình hoa hướng dương, chúng tôi chọn đi vào buổi chiều. Gọi là rừng hoa hướng dương thì đúng hơn, vì hoa mọc hàng hàng, lớp lớp, trùng trùng điệp điệp.

Chúng tôi sợ nóng, nên đi thăm lúc trời đã về chiều. Hoa hướng dương vẫn ngạo nghễ đứng thẳng, không hề ủ rũ, nhưng còn lạ hơn là lúc ấy, mặt trời gần lặn ở phương Tây, nhưng toàn thể rừng hoa hướng dương lại hướng về hướng Đông!

Một sự kỳ diệu khác xảy ra, là lúc ấy mặt trời chưa lặn hoàn toàn, mà một vùng trăng khuyết đã lấp lánh trên bầu trời. Nhưng không thể chụp cả mặt trời, mặt trăng và hoa hướng dương cùng một lúc được! Thôi thì chỉ bắt một vài giây phút tuyệt vời ghi trong ký ức.

Ngắm nhìn mặt trăng, quay lại, quay lại thì mặt trời buổi hoàng hôn đang lặn rất mau, mới thấy ráng chiều màu cam với mặt trời loé những tia nắng cuối ở phương Tây đó, mới chụp được một vài tấm hình là nó đã lặn mất! Làm tôi tự nhiên nhớ câu thơ, “*Mau với chứ, vội vàng lên với chứ. Em em ơi tình non sắp già rồi.*” Giây phút ngắm hoàng hôn sao nhanh thế! Nhưng “*thà một phút huy hoàng rồi chợt tối!*” (thơ Vội Vã-Xuân Diệu).

Thời gian càng trôi nhanh hơn tỉ lệ thuận với số tuổi tác con người chất chồng. Hơn 47 năm rồi còn gì! Người xưa vẫn thường nhắc đến “Giác Mộng Nam Kha”, chính là chỉ về

những thứ vô thực, những thứ vượt xa tầm tay với của con người. Kỳ thực, điều nó muốn ám chỉ nhất chính là “nhân sinh như mộng ảo”, đời người như một giấc chiêm bao...

Hay một người họ Lữ nằm mơ thấy mình trở thành công danh, phú quý, giật mình thức dậy, mới biết chỉ giấc mơ dài, chỉ là thời gian cho một nồi cháo kê vừa chín tới.

Mộng và thực đôi khi bị bối rối, nhưng ai làm người mà không có những ước mơ, tuy không tưởng. Tôi rất thích bài thơ “Chuyện Thần Tiên” của Cao Tần, trong đó có những câu hợp với tâm trạng của mình, đôi khi mình ước ao, cuộc đời chỉ là con mộng dữ:

(Có bà tiên hiền hỏi chàng lưu lạc
Con ước mơ chi cuối cuộc đời này?)

Ta ước khi không bùng tỉnh giấc
Thấy bình minh muện nắng đầy hiền

*Một khung cửa sổ trời xanh ngắt
Đầu sân xao xác tiếng chim quen.....*

*Chợt nhớ lại, ô đêm qua khiếp quá
Mình đã mơ một giấc thật kinh hoàng*

Mơ thấy cả một quê hương đổ vỡ
Mình lên đường ngơ ngẩn, lang thang

Nói về “Chuyện Thần Tiên” của Cao Tần, cũng như “Chuyện Cổ Tích” của Nguyễn Bính, hay nồi cháo kê của người họ Lữ v...v...đời chỉ như là giấc mộng dài, có khúc vui, có những khúc buồn. Nhưng buồn vui gì cũng là một phần trong đời sống của mỗi con người- Dù là mùa Đông hay mùa Hè, mặt trời mọc, mặt trời lặn, hoa nở, hoa tàn, trăng tròn trăng khuyết. Mùa Hè về, mùa Hè đi, những người thân gần bó một thời rồi cũng chia xa! Mọi chuyện đều là “Tùy Duyên”!